

Å lære av de beste

TLG strategiseminar 9. Januar 2008



European universities suffer from poor governance, insufficient autonomy and often perverse incentives.

Bruegelrapporten, sept07

Professor Jan Erik Karlsen

Hvem er de beste?

I 2007 (liksom i 2006) tok USA 8 av 10 topplasser på Shanghai Jiao Tong University ranking



Universitetet
i Stavanger

1. I Europa er det bare 22 universiteter som skårer over verdensgjennomsnittet på siteringsvirkningsindeksen; herav fire i UK, åtte i Nederland, fem i Tyskland, en i Frankrike, Sverige, Finland, Danmark og Belgia.
 - I Europa er det bare UiO (20.) og NTNU (80-123) av de norske som rangeres blant de 100 beste universiteter.
 - ✓ UK har åtte blant de 20 beste europeiske universiteter, Frankrike, Sverige, Tyskland og Sveits har to hver.
 - ✓ I Norge rangeres UiO, NTNU og UiB som de tre mest besøkte studiesteder etter nettpopularitet, fulgt av;
 - ✓ HiB, HiO og UiTø
 - ✓ UiS er på syvende plass, BI og NHH på 11. og 12. plass.
2. I sør-Europa (Italia/Spania) er universitetene store og dårlig finansierte.
3. I nord-Europa er de mellomstore og dårlig finansierte i Tyskland/Belgia og godt finansierte i Nederland/Sverige, mens de er små og godt finansierte i UK/Sveits.

Universitetsmodell for vårt århundre (I)

To strategier har vokst frem

1. Oppskalering og utvidelse

- Noen større universiteter forsøker å skaffe seg fotfeste i alle disipliner, noe som gir;
 - ✓ økt antall publikasjoner med god siteringseffekt
 - ✓ I Danmark er antall universiteter nå redusert fra 12 til åtte.
 - ✓ Universitetet i København er nå slått sammen med Veterinær- og landsbruksuniversitetet og med Farmasøytisk universitet.
 - ✓ UiK er nå det største universitetet i Norden, med kobling til et kjempestort forskermiljø innen bio- og livsvitenskaper, medisinsk fakultet, 11 universitetssykehus og et økende bio-tekmiljø med fokus på diabetes og nevro-vitenskap.

Universitetsmodell for vårt århundre (II)

To strategier har vokst frem

2. Nedskalering og spesialisering

- Andre universiteter utvikler en strategi for å bli mer aktive innen et mer begrenset fagfelt, noe som gir;
 - ✓ Færre publikasjoner, men oftere effektskåre av siteringer over verdensgjennomsnittet. Eksempler er;
 - ✓ Universitetene i Cambridge, Eindhoven, München, Strasbourg, Helsinki, Leuven, Dublin, Padua...
 - ✓ I Europa fins det mange universiteter blant verdens nest beste (særlig i Sveits, UK, Sverige) pga. bedre finansiering og mindre størrelse (<25 000 studenter).
 - ✓ Kilde: Bruegelrapporten 2007



Wimbletonsyndromet

Europa fant opp universitetet som institusjon og arena, men har ingen sjanse til å bli mestere lenger.

Bruegelrapportens konklusjon (sept 2007):

1. Europa investerer \$ 12000 mot USA \$ 50000 pr. student
 - ✓ Alvorlig underfinansiering av U&H-sektoren
 - ✓ Sterkere gap enn for forskningsfinansieringen
2. Europeiske universiteter må få større autonomi og incentiver for bedre prestasjoner
 - ✓ Statlig, lavkvalitets overstyring og perverse incentiver hindrer omstilling
 - ✓ Reformen i Nederland og Danmark har gitt dynamiske og velrenommerte universitetsmiljøer, f.eks. i Groningen, Leiden, Utrecht, Århus, København
 - ✓ Reformmotstand i Frankrike, Tyskland, Spania, UK
 - ✓ "The universities will get no more money unless they reform, and they cannot reform without more money".
Lambert & Butler

Akademiske revolusjoner og universitetets formål



Universitetet
i Stavanger

Undervisning	Forskning	Nyskaping
Vedlikeholde og spre kunnskap = opprinnelig formål	1. akademiske revolusjon - tidlig 1900-tall = nytt formål	2. akademiske revolusjon - sent 1900-tall = nyeste formål
Nye formål skaper interessekonflikter og kontroverser	Fra ett til to formål: både undervisning og forskning	Fra to til tre formål: økonomisk og sosial utvikling, samt undervisning og forskning

Nyskappingsuniversitetet omfavner alle tre formål

1. Kapitalisering av kunnskap

- Både bruks- og fagkunnskap skapes og overføres til bruk i samfunnets verdiskaping, og gir det nye universitetet en utvidet rolle i samfunnet

2. Gjensidig avhengighet

- Et nyskappingsuniversitet samhandler tett med næringsliv og forvaltning

3. Uavhengighet

- Et nyskappingsuniversitet er relativt uavhengig og autonomt

Nyskappingsuniversitetets normer (II)

Ledetråd for UiS?

4. Hybridisering

- Balansen mellom gjensidig avhengighet og relativ uavhengighet skaper et hybrid organisasjonsformat som muliggjør at begge mål oppnås samtidig

5. Refleksivitet

- Ofte tre faser i utviklingen mot et nyskappingsuniversitet
 - i. Skaffer seg handlefrihet til å sette egne prioriteter gjennom reforhandling med ressursgivere
 - ii. Er aktive i å kommersialisere intellektuelle eiendomsrettigheter hos ansatte
 - iii. Er proaktive i å forbedre kraften i sine regionale nyskappingsomgivelser

- Kilde: Etzkowitz 2004

Nettverksmodell for universiteter (I)

Fokus: Fremragende forskning (LERU)



Universitetet
i Stavanger

League of European Research Universities

- Dannet i 2002 av 12 toppuniversiteter innen medisin, natur- og samfunnsvitenskap, herunder;
 - Cambridge og Oxford, Karolinska, Helsinki, Leiden, Strasbourg, Leuven m.fl.
 - 6 nye medlemmer i 2006, herunder;
 - Amsterdam, Lund, Univ College London , Utrecht....
- Hovedmål: motvirke nedgangen i grunnforskning ved universitetene ved å:
 - Reformere organisasjon og ledelse, og finansiering av grunnforskningen
 - Stimulere til felles innsats innen kvalitetsvurdering, beste praksis og forskningsledelse
 - Ivareta forskningsstudentenes muligheter til å arbeide fritt i flerdisiplinære universitetsmiljøer

Nettverksmodell for universiteter (II)

Fokus: Trippelspiralen (ECIU)

European Consortium for Innovative Universities (ECIU)

- Dannet i 1997 som en stiftelse med 11 konsortiumsmedlemmer, som sammen har
 - 370 000 studenter og 50 000 ansatte, herunder i;
 - Ålborg og Linkøping i Norden, og ved universiteter i
 - Barcelona, Aveiro, Dortmund, Strathclyde, Torino, etc.
 - Fokuseret på å gi studentene muligheter til å prøve sine teoretiske kunnskaper i samarbeidsprosjekter med næringslivet, samt å ta forskningsideer ut til markedet.
 - Samarbeider om
 - Universitets- næringslivs- (entreprenør) prosjekter
 - Mobilitetstiltak for studenter og fagstab
 - Felles utdanningsprogrammer
 - Nye læringsformer

Anbefalinger (I)

Visjon og mål

1. Ikke størst, men effektiv

- Fokuser på spiss- og høykompetansemiljøer ved UiS
 - Bli mer akademisk i forskningsprofilen
 - Bli mer forskningsbasert i undervisningsprofilen
 - Revitaliser visjonen om Nyskappingsuniversitet

2. Internasjonal profil

- Bli kvitt stemplet som «Jæruniversitetet»
- Utvid porteføljen av engelskspråklige kurs
- Være nøye med å sende stipendiater til utlandet

Anbefalinger (II)

Organisasjon og finansiering

1. Nettverk – nettverk – nettverk

- Ta en ring og la den vandre.....
 - Søk opptak i et egnet, internasjonalt institusjonelt nettverk
 - Finn partnere blant små, godt finansierte og dynamiske universiteter i UK, Nederland, Sverige, Finland

2. Finansiering – finansiering - finansiering

- La ingen finansieringsmuligheter være uprøvde
 - Trepartsprosjekter bør oppmuntres
 - Både offentlig og privat sektor har tilgjengelige midler
 - Økonomisk autonomi på instituttnivå rendyrkes

3. Organisasjon – organisasjon - organisasjon

- Lag (autonome) forskningssentra
 - Lære av BIs tilpasning til markedssignaler?
- Rasjonaliser og oppgrader undervisningsformene
 - Lær av ECIUs erfaringer

